

Bevorderen van dierproefvrije methoden in het biomedisch onderzoek aan de Vrije Universiteit Brussel

Vrije Universiteit Brussel (VUB)

Contactpersonen: Tamara Vanhaecke (IVTD), Vera Rogiers (IC-3Rs), Sophie Hernot (Dierenwelzijnsceel), Eline Menu (Ethische Commissie Dierproeven), Karine Hellemans (Animalarium) en Cleo Goyvaerts (Eutopia)

Doel van de actie

De VUB richt een overkoepelende werkgroep op waarin onderzoekers betrokken bij proefdieronderzoek worden samengebracht met experts in dierproefvrije methoden. Het doel van de werkgroep is om de kennis, ontwikkeling en toepassing van dierproefvrije methoden binnen de onderzoeksgemeenschap van de VUB te bevorderen en hiermee het aantal dierproeven te verminderen.

Achtergrond van de actie

De VUB legt als universitaire onderzoeksinstituting de nadruk op het gebruik van het 3V-principe (vervanging, vermindering en verfijning) om het aantal proefdieren, dierproeven en het fysieke ongemak tot een minimum te herleiden. Daarnaast wil de VUB haar medewerkers stimuleren tot zelfreflectie over het ethisch verantwoordelijk gebruik van proefdieren en maximaal inzetten op de toepassing van dierproefvrije onderzoeksmethoden.

Binnen de universiteit bewaken het Animalarium, de Ethische Commissie Dierproeven (ECD) en de Dierenwelzijnsceel (DWC) de correcte implementatie van de 3V's. Ook worden in verschillende jaarlijkse lokale, nationale en internationale symposia en cursussen de 3V-principes onderwezen.

Omschrijving van de actie

De VUB wenst vooral dierproefvrije onderzoeksmethoden te bevorderen om zodoende het aantal dierproeven terug te dringen. In de overkoepelende werkgroep (juist opgericht) wordt expertise rond het verantwoordelijk gebruik van proefdieren samengebracht met de expertise over de toepassing van dierproefvrije onderzoeksmethoden. Binnen dit platform zullen verschillende nieuwe initiatieven worden ontwikkeld en bestaande projecten verder uitgebouwd worden om de implementatie van het 3V-principe te bevorderen:

- Het 3V-principe in wetenschappelijk onderzoek verder promoten aan de VUB en het aanreiken van relevante informatie door middel van:
  - Ontwikkeling van innovatieve dierproefvrije methoden via motivatie van jonge onderzoekers en het opstarten van proefdiervrije doctoraatsprojecten. Financiering hiervoor komt o.a. vanuit de leerstoel Mireille Aerens, Europese- en overheidsprojecten.
  - Organisatie van 3V-symposia door het VUB-platform IC-3Rs om Belgische en buitenlandse experts samen te brengen rond vernieuwende alternatieve methoden. De mogelijkheid wordt zo geboden aan jonge wetenschappers om hun onderzoek in dit domein competitief voor te stellen aan een breder publiek.
  - Verdere uitbouw van het RE-Place project in samenwerking met Sciensano om de kennis die in België bestaat over dierproefvrije methoden te centraliseren en meer bekendheid te geven (zie actiefiche RE-Place).
- Bevorderen van 3V-samenwerkingsverbanden door middel van:
  - Het beter gebruik maken van al opgebouwde expertise door delen van kennis tussen onderzoekers over eerder uitgevoerde dierproeven of gebruik van dierproefvrije methoden. De al beschikbare retrospectieve analyses van dierproeven door de ECD en DWC dienen hiervoor als startpunt.
  - Samenwerking met ECD's van andere Vlaamse universiteiten.
- Evalueren van de opleidings- en trainingsnoden van het VUB-personeel in verband met proefdiergebruik en dierproefvrije methoden door middel van:
  - Evalueren of de bestaande 3V-opleidingsprogramma's binnen de VUB uitgebreid en verbeterd kunnen worden, zoals proefdiervrijheid en nascholing voor PhD onderzoekers en technische medewerkers die dierproeven gebruiken en nood hebben aan een uitgebreidere kennis over alternatieve (dierproefvrije) methoden. Dit laatste komt momenteel (te) weinig aan bod in de basisopleiding.

- Onderzoeken in hoeverre het Europese Eutopia netwerk waaraan de VUB deelneemt een platform kan zijn waarbinnen expertise rond 3V en dierproefvrije methoden kunnen worden gedeeld. Eutopia is een onderwijsproject dat de landsgrenzen overstijgt. Het is een samenwerking tussen zes Europese universiteiten, waarin de VUB een voortrekkersrol speelt.
- Optimaliseren van het 3V-verfijningsprincipe door gebruik van het *'state-of-the-art'* animalarium wanneer proefdieronderzoek nodig is. Bijvoorbeeld door het aanbieden van rondleidingen, trainingen en informatiesessies.

Resultaten van de actie

Deze activiteit betreft een doorlopende actie. Op korte termijn doelt de werkgroep op het versterken van de samenwerkingsverbanden rond proefdiergebruik en het bevorderen van de kennis en toepassing van bestaande dierproefvrije methoden. Op middellange termijn streeft de werkgroep naar de ontwikkeling van nieuwe bijkomende dierproefvrije methoden voor onderzoeksdomeinen waar momenteel nog weinig alternatieven beschikbaar zijn. Uiteindelijk hoopt de VUB om een blijvende, neerwaartse trend in het proefdiergebruik teweeg te brengen.